

KIBÉDIEK

MEGJELENIK HAVONTA

lapja

Mostani történetem régről gyökerezik, de sok vonatkozásban akár kortalannak is mondható. Amikor a hetvenes évek második felében Kibédre kerültem agrármérnökként gyalog barangoltam be a határt, ismerkedtem a vidékkel, az itteni világgal, az emberekkel. Segítő munkatársakra találtam az MTSz (kollektív) elnökében, brigádosaiban, akiktől a mezőn járva sok történetet hallottam a falu múltjáról. Különösen varázslatos és titokzatos volt számomra többek között a Ványolohát és a Sűrű dűlőútak világa.

Elbűvölő látvány volt a Sűrű tejére vezető útról letekinteni és látni az egész falut, melynek medencéjét még látványosabbá tette a Kis-Küküllő ékes-kéken csillogó, akkor még kanyargósan futó szalagja. E dombra kapaszkodó dűlőút szélén inkább csak apró házak álltak, akkor már eredeti tulajdonosaik nélkül, de a házak őrizték a nyomokat, melyek nem éppen a jómódról árulkodtak. A legtávolabbi út menti ház és a benne levő, a Ványolohát felőli „Danda-ház” volt csak terebélyesebb és ezek mellett volt nagy kert is gyümölcsösselel.

Brigádosaimtól és később apósomektől a Sűrűre menet többször is hallottam, hogy az egyik kicsi házban Élőné lakott. Emlékezetükben úgy maradt meg, hogy mindig fehér ruhában járt, és szép hosszú fehér haját kibontva hordta. Azt is mesélték, hogy mélyen vallásos volt, gyönyörűen énekelt, mindig templomi énekeket. Testvére, Mátyus (Danda) József huzamosabb ideig Kolozsváron élt. Miután hazatért a két testvér sokat segítette egymást.

Érdekelt és nem hagyott nyugodni, hogy mi is rejlődhet még e sorsok mögött. Harmadik éve kutatom már Kibéd első és második világháborúban részt vett hős katonáinak sorsát, de az „Élő” névvel egy dokumentumban sem találkoztam. Nem adtam fel és sikerült a homályt eloszlatni. Ez is igazolja, hogy a jó ügyet az Isten is segíti. A szerencse e mellett az is volt, hogy széles ismerősi körömben mindig akad valaki, vagy valakinek valakije, aki besegíthet a talány feloldásában. Rátaláltam - hiszem, hogy nem véletlenül - Mátyus D. József Marosvásárhelyen élő unokájára, Annára, akinek köszönhetően elmesélhetem Élőné megrázó történetét, és betekinthetünk testvére életének sodrásába. Élőné, vagyis Mátyus D. Lidia 1885.01.10-én született Kibédén. Amikor akkorára nőtt - helyi szokás szerint - elküldték szolgálni. (A falusi székely lányok, fiúk nem csak a pénzkeresetért mentek el szolgálni, hanem mert fontos volt az úriháznál elsajátítható tudás megszerzése: háztartás-vezetés, illem, mesterség stb...). Több évet szolgált egy Élő nevű pap családnál (egyik forrás szerint Budapesten). A papnak a fiát Élő Jánosnak hívták. A két fiatal egymásba szeretett, amit egy darabig titkolni lehetett, de megszületett kapcsolatuk gyümölcse, egy kisgyermek. A fiatalok titokban össze is házasodtak, biztak benne, hogy jó megoldás lesz közös életük megvalósításához. De ez nagy szegényt jelentett a pap családja számára, hallani sem akartak az együttélésekről.

Jánosnak atyai parancsra Amerikába kellett távoznia, s ez elvágta minden kapcsolati lehetőségét a múltjával. Lidiát megtűrték, amíg gyermekét megszülte, elvették tőle, őt pedig menesztették, szó szerint az utcára tették. Soha nem tudhatta meg mi lett a sorsa gyermekének. Ezekről a borzalmaktól Lidia elméje megzavarodott és sok időbe telt, míg kórházi kezelése után annyira-amenynyire felépült, és Kibédre visszajöhetett. Számára ezután éltető forrásként az örökkévaló beteljesületlen remény és a saját maga által megálmodott hitvilág volt, melyben ő Élőné, Élő János felesége. Ezt mondta mindenkinek. Fehér ruháit szép kék virágokkal és Élőné monogrammal hímizte tele. Vasárnaponként többen is összegyűltek kicsi házuknál, ahol imadélutánokat tartottak, Lidia kívülről énekelte a szoltárokat. 1971. február elsején halt meg. Utolsó kívánsága szerinti sírköfelirata is tanúskodik, hogy a sírban Élőné nyugszik. E tragikus történet megismerése kapcsán fogalmazódott meg bennem a gondolat, hogy lám: Isten szolgálói is tévedhetnek, ők is emberből vannak. Ezt nem ítéletnek, de mentségnek sem szánom.

Lidia testvére Mátyus D. József 1881.02.17-én született szintén Kibédén. Életútját megismerve arra a következtetésre jutottam, hogy ő egy egyszerű-nagyszerű falusi ember volt, megáldva sokoldalú tehetséggel, de szűkében a kibontakozás lehetőségének és talán ebből fakadóan a lelkében túltengő nyugtalansággal. Részt vett az első világhá-

boruban, megjárta a kegyetlenség poklát az olasz fronton is. Kolozsvárról vonult be, és oda is tért vissza. Ott alapított családot, három gyermeke is ott született: egy lány, Gizella és két fiú Ferenc és Ernő. Ernő fia bányamérnök lett, Lupényban 40 évesen bányaszerencsétlenségben vesztette életét. Ferenc fia kibédi Kapusi Annát vette feleségül és Lupényban kezdték el közös életüket. Ferenc bácsi (én így ismertem) bányász volt, majd amikor hazajött Kibédre a környék csempekályha rakó mestere lett.

Mátyus D. József a fellelt adatok szerint 28 éves korától kezdett irodalommal foglalkozni. Lovag Sándor által szerkesztett és kiadott szépirodalmi versgyűjteményekben (A Munka Himnusza, Százhuross hegedű stb...) jelentek meg versei. 1942-ben olvasható róla, hogy lírai költeményeket, szindarabokat írt és elkészült az olaszországi háborús emlékirata is. Akkor 15 füzetéről beszélt, melyek műveinek kéziratait tartalmazták. A dokumentum a „Két lantos című” munkáját is említi, mint kiemelkedő alkotást. Sajnos ezeknek nyoma veszett az idők folyamán. Fennmaradt néhány verse sok mindent elmond róla. A Munka Himnusza — kiadványban több verse is megjelent. A „Mi voltam én” című versében önróniával összefüggő életének nehéz fejezeteit:

MI VOLTAM ÉN

Mátyus József

Voltam falun és városban cseléd te rongy élet, mennykő üssön beléd. Itt gazdasági, ott boltiszolga, de a kutyának is jobb volt dolga.

Itt ökorhajtó, amott meg kocsis, de voltam azután már csapos is; villany-, gáz-, vízvezetékszerelő, akadt is egy-egy hűtlen szerető.

Mi voltam még? kaptafa faragó, intézeti szolga, tányérnyaló. Majd, kávéházi étszerpucoló, aztán kubikos talicskátoló.

Bár a zölderdőt mindig szerettem és mégis erdőromboló lettem. Először kezdtem mint kéreghántó és aztán lettem méterfa-vágó.

Sorsom olykor megsirattam én, nem az élet diadal mezején, a remény hervadt loncjai alatt, hol keservesen zokogott a lant.

75 éves korában 1956-ban egészsége megrendült, és fiát, Ferencet hazahívta a bányásgról, nekiadta a „Danda-kertet”, a szép nagy gyümölcsöst, hogy építsen

oda családi házat. Így épült meg a történet elején említett ház, mely ma is áll, csak más gazdát szolgál.

Egészségi állapota helyreállt, de később fia Ferenc és annak családja, amikor szükség volt rá gondozták Mátyus D. Józsefet. 91 éves korában 1972. március 6-án halt meg.

Ahol a „Danda-kert” van, a környezet szépsége mindig elbűvölt. Ma visszatekintve az 1980-as évekre, mosolyra fakaszt egy történet. A ház tulajdonosai Mátyus D. Ferenc bácsi és felesége Anna néni hártalan szeretettel fogadtak, amikor arra jártam és bementem. Csak az nem tetszett Anna néninek, hogy sohasem iszom a finom szilvapálinkájukból, pedig amint mondta, a brigádosok is milyen nagyon szeretik. Így tudtam meg munkatársaim gyakori „Danda-tanyán” tett látogatásának titkát. Ők nem a kilátásban gyönyörködtek. De mivel munkájukat elvégezték, kihágásuk végül mindig megbocsátatott.

A kiadványt néhai Major Irma tanítónő testálta rám halála előtt. Ez is mutatja, hogy semmi nem véletlen, minden okkal történik. /M. Irma a Kibédi Seprődi J. Művelődési Egyesület alapító tagja volt./ **Adatforrások:** Mátyus D.Ferenc lánya, Mátyus D. Anna visszaemlékezése; Kibédi Református Egyház e. iratai.

Borbély Emma, a Kibédi Seprődi János Művelődési Egyesület elnöke, 2022 márciusában.

A népszámlálás eredménye Maros megye jövőjét is meghatározza az elkövetkező tíz évre. Ezért fontos, hogy minél többen töltsük ki az online kérdőívet. A www.nepszamlalas.ro oldalon magyar nyelven is megtehetjük.

1 millió magyar Romániában.

Többen leszünk vagy kevesebben?

Rajtad is múlik!

Töltsd ki a népszámlálási kérdőívet!

nepszamlalas.ro

A Maros megyei Területi Képviselők Tanácsa április 21-i ülésén **CSIBI ATTILA ZOLTÁN**t nevesítették az RMDSZ Maros megyei szervezete új ügyvezető elnökéként. Gratulálunk és eredményes munkát kívánunk!

2022 MÁRCIUS 31-IG BEFIZETETT ADÓK SZÁZALÉKBAN: MAGÁNSZEMÉLYEKTŐL	JOGI SZEMÉLYEKTŐL
Épületre - 32 %	Épületre - 9%
Belterületre - 32%	Területre - 28%
Külterületre - 23 %	Járműre - 7%
Járműre - 28 %	Szemétdíj - 19%
Szemétdíj - 30%	Órségdíj - 9 %
Órségdíj - 27 %	Bérelti díj - 35 %

KIBÉDIEK lapja

Szerkeszti: A kibédi RMDSZ-frakció

